

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon K. Konings AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d.	14-11-2022	Doorkiesnummer +31 235143032 Koen.konings@noord-holland.nl
Commissie EFB		
Datum commissievergadering	31-10-2022	
Onderwerp: Begroting 2023		7 november 2022 1 10

Advies commissie EFB:

De voordracht begroting 2023 als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 14 november 2022

Uittreksel van het concept-verslag EFB 31-10-2022:

1. A-Agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 4.a. **Financiën: Begroting 2023**
- 4.a.1 **Financiën: Memorie van antwoord begroting 2023**

De **voorzitter** geeft een inleiding. In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2023 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. De agendapunten 4.a en 4.a.1. worden tegelijk behandeld. Het doel van de behandeling is het uitbrengen van een advies aan PS over onderwerpen die betrekking hebben op deze commissie.

Eerste termijn

Dhr. **Hartog** (JA21) vindt de behandeling van de laatste begroting in deze Statenperiode een gedenkwaardig moment. Hij herhaalt de oproep van JA21 bij de Perspectiefnota om een kerntakendiscussie te voeren. JA21 zal daarvoor bij de begrotingsbehandeling een motie indienen. JA21 vindt het bijzonder dat het college extra geld vraagt in een addendum, nog voordat de begroting is vastgesteld. Daarmee heeft het addendum feitelijk de functie van een eerste begrotingswijziging. JA21 vindt behalve de dekking, de inflatie in deze stukken een groot risico. JA21 zou indexatie willen inbedden in de P&C-cyclus, omdat indexatie in de komende jaren belangrijker zal worden. JA21 pleit voor een aparte nota over indexatie en opname van dat beleid in

Financiële Verordening. Zo nodig zal JA21 ook daarvoor een motie indienen. Tot slot vindt JA21 ook de infrastructuur een groot risico. Spreker gaat daar inhoudelijk niet op in, maar benadrukt dat er wel geld voor beschikbaar moet zijn.

Dhr. **Heijnen** (CDA) complimenteert Gedeputeerde Staten met de heldere begroting, de vormgeving en de beleidsindicatoren. Verschillende fracties hebben technische vragen gesteld over de voorbereiding van GS op de hoge inflatie. Spreker vraagt wanneer de Staten de toegezegde update kunnen verwachten, temeer omdat snel schakelen in de huidige, omstandigheden noodzakelijk is. Het CDA is tevreden over het proces in aanloop naar deze begroting en blij dat de erfcoaches een plek hebben gekregen, dat kostenbesparingen niet nodig zijn en dat de provincie kan blijven investeren in infrastructuur en cultuur. Wat het CDA betreft mag de provincie ook buiten haar kerntaken actief blijven. Spreker vraagt hoe de betrokkenheid van Provinciale Staten bij het opstellen van de begroting voor de toekomst geborgd is om te voorkomen dat de provincie terugvalt op de oude systematiek. Het CDA maakt zich grote zorgen over het financiële proces bij het Masterplan Wonen. In de commissie RWK heeft gedeputeerde Loggen gezegd, dat de financiering buiten de begroting om gaat. Spreker vraagt aan de gedeputeerde Financiën wat dat betekent, of er meer uitgaven zijn waarvoor dat geldt en of het realistisch dat het Masterplan nog in deze periode buiten de begroting om wordt gefinancierd.

Mw. **Kapitein** (D66) beperkt zich tot enkele bijzonderheden die zijn opgevallen bij het lezen van de begroting:

- De indicatoren uit de Brede Basismonitor en de uitgebreide toelichting vergroten de leesbaarheid enorm en bieden veel meer inzicht in de impact van het beleid.
- Het opkomstpercentage van 50% bij de verkiezingen is een zorgpunt voor D66.
- De stelposten voor prijsstijgingen en toekomstige tegenvallers zijn grote bedragen met een grote impact op de begroting. D66 is blij dat Gedeputeerde Staten met een aparte notitie daarover komen.
- De leges in Noord-Holland zijn niet kostendekkend en daar ligt dus nog een kans voor de komende jaren.
- Naar aanleiding van het advies van de Raad van Cultuur over de provinciale rol bij archeologie stelt D66 de volgende vragen. In het huidige archeologiebestel hebben provincies een toezichthoudende rol op gemeenten. Het is slechts procestoezicht en draagt weinig bij aan de daadwerkelijke borging van de publieke waarden. De raad adviseert om provinciale beleidscommissies in te stellen om de rol van provincies inhoudelijk te versterken. D66 merkt dat lang niet alle gemeenten de waarde zien of de middelen hebben om archeologie op te pakken. Zij zijn wellicht gebaat bij extra ondersteuning. De raad adviseert ook de adviesstructuur vast te leggen in de Omgevingswet en dus in de Omgevingsverordening. D66 wil graag weten hoe de gedeputeerde, maar ook de andere partijen daarover denken.

Mw. **Bezaan** (PVV) bedankt voor de beantwoording van de technische vragen. Zij heeft nog een vervolgvraag bij vraag 44. De aanpak van diversiteit in het HRM-beleid is in 2021 en 2022 voortgezet en verder ontwikkeld. Er is jaarlijks 25.000 euro beschikbaar aan DNI-budget. De PVV vraagt of dit betekent dat in 2021 en 2022 50.000 euro is uitgegeven aan DNI-beleid.

Dhr. **Roosendaal** (VVD) constateert dat de Begroting 2023 een licht negatief resultaat laat zien in plaats van het verwachte positieve resultaat, maar het verstoort het evenwicht tot en met 2026 niet. Het addendum houdt rekening met wat de provincie wil bereiken in 2023 en wat het mag kosten. In de Begroting 2023 wordt rekening gehouden met kapitaalintensieve investeringen in infrastructuur, maar niet met alle onzekerheden. Dat roept de vraag op of de financiële plannen solide genoeg zijn. De VVD ziet extra taken met extra kosten op de provincie afkomen, zoals een recessie en de woningbouw. De VVD stelt de volgende vragen:

- Is er voldoende inzicht in wat een aanhoudende terugval in het BBP voor de begroting en het beleid betekent in termen van extra uitgaven, zeker als daarvoor geleend moet worden en de rente blijft oplopen?
- Wat betekent een mogelijke daling van inkomsten bij de provincie en haar partners voor de realisatie van duurzaamheidsambities en hoe gaat de provincie daarmee om?

In de inleiding staat dat Noord-Holland in totaal 144.000 woningen gaat realiseren tot en met 2030, terwijl dat 183.000 woningen moeten zijn volgens de afspraken met minister De Jonge. De VVD wil weten of er extra geld nodig is voor meer plancapaciteit bij de provincie en voor de toegezegde ondersteuning van gemeenten.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) bedankt voor al het werk dat verzet is. Het huishoudboekje van de provincie lijkt op orde, maar de begroting laat niet zien hoe slecht het gaat met de ecologie en het klimaat. De provincie zou een realistischer beeld moeten geven door middel van een 'groene' begroting of jaarrekening. De PvdD vraagt de gedeputeerde om voor de komende verkiezingen te onderzoeken hoe Noord-Holland haar ecologische doelen en klimaatdoelen structureel kan borgen in de P&C-cyclus en om daarbij de experimentele klimaatbegrotingen van Breda en de provincie Utrecht als voorbeeld te nemen. De begroting laat alleen de kosten zien, maar niet de opbrengsten van de maatregelen. De PvdD vraagt de gedeputeerde om te onderzoeken hoe de baten van het klimaatbeleid en het ecologisch beleid beter in beeld kunnen worden gebracht. Het RIVM en CE Delft hebben daarvoor wat tools. Zo nodig zal de PvdD een motie indienen op dit punt. De PvdD maakt zich zorgen over de personele bezetting, gezien de grote transities die gemaakt moeten worden, en vraagt de gedeputeerde om voor de volgende commissievergadering in een brief aan de Staten uiteen te zetten hoe zij gaat zorgen voor voldoende bezetting. Tot slot gaat spreekster in op de catering van de provincie. Het college wil wel naar groener en plantaardiger, maar maakt de uitvoering onnodig ingewikkeld. Het gedrag van mensen kan het beste veranderd worden door een nieuwe norm te stellen en dat kan volgens de PvdD zelfs met het behoud van keuzevrijheid. Dat werkt als volgt. De provincie serveert bij bijeenkomsten en borrels plantaardig als standaard, maar gasten kunnen van tevoren doorgeven dat zij toch liever dierlijk willen. Op deze manier wordt er veel minder verspild en wordt de opdracht voor de catering eenvoudiger. De PvdD vraagt de verantwoordelijke gedeputeerde te kijken of en hoe Noord-Holland deze werkwijze volgend jaar kan invoeren. Dhr. **Roosendaal** (VVD) vraagt of mw. Kostiç zich ervan bewust is dat aan het einde van de middag alleen nog de vegankoekjes over zijn. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vindt dat een mooi voorbeeld. De zuivel in de vegetarische koekjes levert zelfs een grotere milieubelasting op dan het vlees dat geserveerd wordt. Het gaat erom dat de plantaardige koekjes lekker zijn, want dan heeft niemand bezwaar. Dhr. **Mangal** (DENK) herkent een voorstel van de heer Van Lammeren (PvdD) uit Amsterdam dat DENK van harte gesteund heeft. Spreker pleit ervoor om vooral een voorbeeld te nemen aan de Zuid-Aziatische keuken die overwegend vegetarisch is. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vindt dat een goede suggestie. Zij hoort de gedeputeerde terecht zeggen dat vooral gebruikgemaakt moet worden van regionale producten, maar dierlijke producten zijn hoe dan ook minder duurzaam. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) maakt bezwaar tegen de opmerking dat dierlijke producten per definitie minder duurzaam zijn. Noord-Holland heeft heel veel

veenweidegebied en dat kan alleen in stand gehouden worden door er koeien op te laten grazen. Daarom is in het stikstofbeleid de 'beheercheck' ingevoerd. Hij vraagt of mw. Kostić zich daarvan rekenschap geeft. Statenlid **Kostić** (PvdD) doet dat zeker, maar haar eerdere conclusie wordt bevestigd door allerlei rapporten. Zij pleit er nogmaals voor een stap maken met behoud van keuzevrijheid. De discussie over veenweidegebieden staat hier los van. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) wijst op de publicatie "Wat ligt er op ons bord", waarin de conclusie is dat een klein percentage dierlijke producten in een klimaat-optimaal voedselsysteem past. Statenlid **Kostić** (PvdD) benadrukt dat niemand gedwongen wordt, maar dat de provincie zou moeten uitdragen dat plantaardig duurzamer is.

Zij vervolgt haar betoog. In de antwoorden op vragen van de PvdD staat dat de provincie op zoek gaat naar indicatoren voor een ecologische en klimaatadaptieve inrichting van bedrijventerreinen. De PvdD vraagt of Gedeputeerde Staten de eerste resultaten daarvan voor de verkiezingen aan de commissie kunnen presenteren.

Dhr. **Carton** (PvdA) begrijpt dat Gedeputeerde Staten, gezien alle onzekerheden, terughoudend zijn met nieuw beleid en nieuwe projecten. De PvdA is blij dat de Actieagenda actieve mobiliteit en de indexering van bibliotheken zijn meegenomen in het addendum. De PvdA vraagt welke rol alle onzekerheden hebben gespeeld bij de afwegingen bij het addendum en of de provincie nog steeds voldoende ruimte heeft om mogelijke tegenvallers op te vangen.

Statenlid **Dulfer** (GL) bedankt voor een leesbare en heldere begroting, een memorabele begroting, omdat het de laatste van deze Staten is. Daarom staat hij stil bij de resultaten die zijn geboekt op het terrein van begroten:

- De financiële hygiëne. De begroting is leesbaarder, helderder en transparanter geworden.
- De Brede Basismonitor als onderdeel van de begroting.
- De bestuurlijke vernieuwing; het betrekken van alle partijen bij het opstellen van de begroting.

GL is tevreden over de manier, waarop daarmee geëxperimenteerd is. GL is ook tevreden over het opnemen van de erfcoaches in de begroting. GL vraagt de gedeputeerde of zij de voorkeur geeft aan de 'mandjes', een addendum of nog iets anders voor de volgende periode. Spreker vraagt zich tot slot, net als de heer Heijen af, wat de gedeputeerde zich voorstelt bij financiering buiten de begroting, bijvoorbeeld van het Masterplan Wonen.

Dhr. **Mangal** (DENK) heeft in de commissie RWK al iets gezegd over gemeenten die nieuwe energiecontracten moeten afsluiten tegen veel hogere tarieven, omdat zij Russisch gas moeten afstoten. Hij vraagt of en hoe de provincie volgt of gemeenten in problemen komen, wat bijvoorbeeld de stijging van het minimumloon en de rente voor de schuldpositie van gemeenten betekenen en of de provincie daarvoor middelen opzijgezet heeft. Spreker wil ook weten welke gevolgen de kostenstijgingen voor de provincie zelf heeft, met welk inflatiepercentage er wordt gerekend en of de loonstijging is meegenomen. Het addendum voor de bedrijfsvoering lijkt hem erg optimistisch en geeft volgens hem een vertekend beeld. Tot slot roept hij de

provincie op om bedrijven te helpen om hun moeder-/dochterbedrijven buiten de grenzen aan te spreken op de klimaatopgaven. Dhr. **Hartog** (JA21) vraagt of dhr. Mangal pleit voor een compleet nieuw beleid en hoe hij de kosten daarvan zou willen dekken. Dhr. **Mangal** (DENK) heeft daar geen antwoord op. Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of de heer Mangal deze discussie gevoerd heeft in de commissie RWK. Dhr. **Mangal** (DENK) heeft dat niet gedaan, omdat buitenlandbeleid in de commissie EFB thuishoort. Hij vraagt hoe Gedeputeerde Staten hierover denken en of zij hiervoor budget willen vrijmaken. DENK overweegt om moties in te dienen op dit punt.

Mw. **De Groot** (SP) heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Richt de provincie zich op het herindelen van gemeenten, als de provinciale ondersteuning voor het verbeteren van de bestuurskracht onvoldoende blijkt te zijn?
- De aanstelling van een adviseur en projectleider scholierenparticipatie en Werkgroep Participatie zijn mooi, maar de SP vindt dat de provincie veel meer zou moeten doen om de verkiezingsopkomst te bevorderen. Spreekster vraagt wat de provincie gaat doen om de opkomst te bevorderen.
- De rol van Noord-Holland in Europa. Spreekster begrijpt dat de MRA ook een lobbyist in Brussel wil hebben. Zij vraagt of die dan in het Huis van de Nederlandse Provincies komt en of daarmee het risico ontstaat van een tegengestelde belangen.
- Tata Steel is niet alleen een economische grootheid, maar een grote last voor het klimaat. Spreekster pleit ervoor om meer geld uit te trekken voor handhaving om als provincie niet ongeloofwaardig te worden.
- Ook al is het mooi dat afgeleefde vakantieparken opgeknapt worden, het is niet netjes dat mensen daarvan op een onheuse manier de dupe worden. Spreekster vraagt of en wat de provincie daaraan kan doen.
- Er is meer recreatie dan de natuur aankan. Spreekster vraagt of de provincie meer kan handhaven op recreatie. Dhr. **Roosendaal** (VVD) vraagt of en hoe zij recreëren wil gaan beperken. De **voorzitter** stelt voor het debat te beperken tot de financiën. Mw. **De Groot** (SP) antwoordt dat natuur veel geld kost, maar dat het anderzijds goed is voor de gezondheid van mensen en dat wat haar betreft daarin een goede afweging gemaakt moet worden.
- Agrosector. Nog los van de huidige energieprijzen, zou het voor een circulaire economie beter zijn als bedrijven in Noord-Holland zich in de zomer zouden richten op aardbeien, bessen, sla en boontjes en in de winter op boerenkool, rode kool en spruitjes van de koude grond. De SP zet daarom vraagtekens bij provinciale subsidies om de glastuinbouw in stand te houden.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) bedankt voor de begroting. De koppeling met de Monitor Brede Welvaart maakt goed duidelijk waar de provincie haar prioriteit moet leggen. De ChristenUnie is blij met het addendum en tevreden over het feit dat er niet gekort wordt op de bibliotheek, het Huis van Hilde en de mobiliteitstransitie. De procedure is misschien wat rommelig, maar het resultaat telt. De ChristenUnie pleit wel voor een betere toelichting bij wijzigingen in budget, zodat duidelijk is of het beleidswijzigingen zijn. Dat roept ook de vraag op of deze begroting een kaderstelling vanuit Provinciale Staten is of alleen een samenvatting van de financiële consequenties van het lopende beleid. Wat de ChristenUnie betreft zou de begroting die kaderstellende functie beter moeten vervullen en dat zou al kunnen beginnen met meer duidelijkheid over wel of geen beleidswijzigingen.

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun bijdragen en schorst de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing van 14.25 tot 14.30 uur.

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft het woord aan Gedeputeerde Staten voor beantwoording van de vragen en reacties op de bijdragen.

Gedeputeerde **Kocken** bedankt voor de complimenten en gaat vervolgens in op de vragen die zij per onderwerp bundelt:

- De kerntakendiscussie. De heer Hartog wil de kerntaken beperken, maar de heer Heijnen wil die juist verbreden. Noord-Holland beperkt zich op dit moment tot de kerntaken die voor alle provincies gelden. Provinciale Staten moet onderling de discussie aangaan over meer of minder doen. De gedeputeerde vindt eigenlijk dat jaarlijks gekeken moet worden of beleid wel of niet kan worden voortgezet. De paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen ziet er nog vertrouwenwekkend uit, dus de provincie kan op dit moment tegenvallers nog opvangen. De cijfers zijn up to date, maar dat is wel een momentopname van enige tijd geleden. En hetzelfde geldt voor de begroting. Er is rekening gehouden met inflatie en CAO's, maar ook die informatie is gedateerd. Gedeputeerde Staten proberen zo goed mogelijk vooruit te zien, maar gaan uit van de realiteit van het moment van schrijven. Daarom moeten zaken soms in begrotingswijzigingen worden aangepast.
- Of inflatie in de verordening zou moeten worden opgenomen, is al eerder besproken. De gedeputeerde heeft al toegezegd het indexatiebeleid inzichtelijk te maken. Er komt een overzicht met kosten, waarin duidelijk is welke geïndexeerd worden en waarom. Aan de hand daarvan kunnen de Staten kijken of het anders moet, maar zij moeten zich daarbij wel de financiële consequenties realiseren. In reactie op de aankondigde motie, geeft de gedeputeerde mee dat het opnemen van inflatie in de verordening de wendbaarheid van de provincie beperkt, want dan kan de provincie daar niet van afwijken, terwijl een beleidsstuk die ruimte wel biedt.
- In antwoord op de vraag over de financiering van het Masterplan Wonen benadrukt de gedeputeerde dat welk instrument er ook gekozen wordt, er altijd instemming zal worden gevraagd van Provinciale Staten. Subsidies staan op de begroting, maar deelnemingen zijn alleen in de balans te zien. In dit geval wordt nog gezocht naar het meest geëigende instrument.
- Het Masterplan Wonen. De vraag van heer Roosendaal over aantallen woningen hoort thuis in de commissie RWK. Dhr. **Roosendaal** (VVD) bedoelde te vragen of de provincie in staat is om eventuele extra verantwoordelijkheden binnen de financiële kaders op te vangen. Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat extra taken in principe financiële gevolgen hebben, maar dat dit waarschijnlijk minder geldt voor het realiseren van een groter aantal woningen, omdat de provincie geen woningen bouwt, maar alleen plant en aanjaagt. Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt of de gedeputeerde het realistisch acht, dat er nog in deze Statenperiode uitvoering wordt gegeven aan de financiële kaders, als het Masterplan Wonen in dit jaar

nog wordt vastgesteld. Gedeputeerde **Kocken** antwoordt daarop bevestigend. Waar het landt, is afhankelijk de gekozen instrumenten, maar er komt waarschijnlijk nog een tweede begrotingswijziging. Voor zover de gedeputeerde weet, is het nog steeds de bedoeling dat het Masterplan Wonen in deze periode in werking treedt. Mw. **Van Soest** (50PLUS) vraagt wat meer uitleg over het opnemen op de balans of in de begroting. Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat de PM-post van het Masterplan Wonen nu nog niet in de begroting is meegenomen. Als Gedeputeerde Staten een subsidieregeling zouden voorstellen om de woningbouw vlot te trekken, dan komen die middelen in de begroting. Als er gekozen wordt voor een ander instrument, bijvoorbeeld een fonds, dan komt de middelen op de balans. De gedeputeerde benadrukt dat het altijd voorgelegd wordt aan Provinciale Staten. Mw. **Van Soest** (50PLUS) vraagt of de Staten nog invloed hebben op de voorwaarden, waaronder het geld beschikbaar wordt gesteld. De **voorzitter** wijst erop dat deze vraag thuishoort bij RWK. Gedeputeerde **Kocken** verwijst mw. Van Soest naar de gedeputeerde Wonen, maar zij gaat ervan uit dat Provinciale Staten nog input kunnen geven. Dhr. **Heijnen** (CDA) denkt dat de rol van de gedeputeerde Financiën misschien wel groter is als het geld in een fonds gaat. Hij vraagt hoe de gedeputeerde erbij betrokken is en of de Staten een integrale financiële paragraaf kunnen verwachten bij het Masterplan Wonen, als dat in het Masterplan Wonen behandeld wordt. Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat er in ieder geval een collegevoorstel komt en dat de Staten een besluit nemen.

- De Partij voor de Dieren constateert dat de begroting er misschien nog wel aardig uitziet, maar dat in de realiteit alles in het rood staat. Daarom is de CO₂-monitor opgesteld die naast de begroting staat. In de commissie RWK is al toegezegd dat het college zal kijken hoe Utrecht het doet, maar vooralsnog is ervoor gekozen de begroting financieel te houden en de CO₂-monitor ernaast te leggen. Statenlid **Kostiç** (PvdD) houdt nogmaals een pleidooi voor een ‘groene’ jaarrekening en een ‘klimaatbegroting’ en vraagt Gedeputeerde Staten om de mogelijkheden te onderzoeken, zodat het wellicht in maart 2023 met een nieuwe coalitie besproken kan worden. Dat zou een motie schelen. Gedeputeerde **Kocken** weet niet wat er ontbreekt aan de toezegging. Zij zal er zo op terugkomen.
- De catering. De gedeputeerde constateert dat niet iedereen het voorstel van de PvdD om de norm om te draaien, een goed idee vindt. In het akkoord is geen duidelijke keuze gemaakt. Als de Staten het anders willen, dan moeten zij dat aan het college meegeven.
- Dhr. Dulfer vraagt of de voorkeur van de gedeputeerde voor de toekomst uitgaat naar het ‘mandje’ of het addendum. De gedeputeerde vindt het addendum een verbeterde versie van het ‘mandje’, omdat daarbij zowel de wensen van GS als PS integraal zijn afgewogen. Het college zoekt naar een manier, waarop de Staten nog invloed kunnen hebben en wellicht is er nog een derde variant nodig, waarmee het resultaat ook nog tijdig in de begroting verwerkt kan worden.
- Dhr. Klein vraagt om meer uitleg in de begroting over waarom bedragen veranderen of budgetten omhoog of omlaaggaan. De tekst wordt door heel veel verschillende mensen aangeleverd. Daar wordt zo goed mogelijk een eenheid van gemaakt en er de beleidskeuzes worden zo veel mogelijk gemotiveerd, maar niet alle stukken zijn met dezelfde insteek geschreven. Er is al veel verbeterd, maar de gedeputeerde beaamt dat er ruimte is voor verdere verbetering.
- Mw. Kapitein vindt stelpost prijsstijgingen erg groot. Het college wil vooral niet te voorzichtig zijn in zijn voorzichtigheid.
- Met betrekking tot archeologie zegt de gedeputeerde dat de provincies in IPO-verband aan het ministerie van OC&W hebben laten weten dat de provincies zich niet kunnen vinden in het advies. Noord-Holland heeft een Steunpunt monumenten en erfgoed. Dat werkt goed; er zijn in Noord-Holland relatief weinig missers. Volgens het steunpunt past informeren in een goede sfeer niet bij toezichthouden. Daarom hebben de provincie bij het Rijk aangegeven dat deze taak niet thuishoort bij de provincie.

- Mw. Bezaan wil weten of er 25.000 euro per jaar is besteed aan diversiteit en inclusie. Dat is niet zo. Het budget is beschikbaar, maar het meeste wordt gedaan in het reguliere werk. Het budget is in 2021 en 2022 niet volledig benut. Er is ongeveer 10.000 euro wel besteed. De bedragen zijn te klein om in jaarrekening verantwoord te worden. Als de Staten precies willen weten hoe het zit, kunnen zij daarvoor een motie indienen.

Gedeputeerde **Zaal** gaat in op de volgende onderwerpen:

- Statenlid Kostić vraagt naar de verduurzaming van bedrijventerreinen. De Staten hebben al een brief ontvangen, waarin staat dat het college de focus van het beleid wil verleggen van herstructurering naar verduurzaming. **De gedeputeerde kan voor de verkiezingen wel een eerste aanzet voor de verkenning van indicatoren sturen, zodat de Staten kunnen beoordelen of de richting goed is,** maar een hele duurzaamheidsmonitor redt het college niet.
- Er is een aantal vragen gesteld over de positie en bestuurskracht van gemeenten. DENK maakt zich zorgen over de energiekosten van gemeenten, maar de provincie heeft niet van iedere gemeente de energiekosten in beeld. De raden bepalen waar de gemeenten hun middelen aan uitgeven en houden daar ook controle op. Pas als er geen sluitende begroting wordt ingediend, gaat de toezichthoudende taak van de provincie in.
- De SP vraagt of de provincie herindeling stimuleert. De provincie kan op basis van de Wet AHRI geen herindeling van bovenaf opleggen. De provincie wacht dus af, totdat gemeenten aangeven dat zij willen herindelen. Op dit moment speelt er op dat terrein zeer weinig.
- Met betrekking tot de recreatieparken zegt de gedeputeerde het volgende. Bestemmingsplannen en huurdersbescherming lopen hier door elkaar. Het laatste kan alleen door het Rijk geregeld worden, maar het ministerie wil er vooralsnog niets aan doen. Voor het vestigen van recreatieparken in de provincie is het bestemmingsplan van de gemeente leidend. De provincie kan wel samen met gemeenten kijken of het wenselijk is om regels op te stellen in regionaal verband. De Staten krijgen nog een brief over de uitvoering van de motie. De motie heeft in Noord-Holland Noord, waar de meeste parken en campings gevestigd zijn, al geleid tot een evaluatie en herziening van de regionale visie. **De gedeputeerde zegt toe dat zij contact zal opnemen met de gemeente Wijdmeren om te kijken of er binnen de MRA regionaal ook zoiets mogelijk is.**
- Handhaven op te drukke recreatie. De gedeputeerde is het eens met dhr. Roosendaal dat de provincie vooral moet zorgen voor voldoende ruimte om te recreëren, zodat de natuur niet in het gedrang komt. Of er gehandhaafd moet worden, is aan de terreinbeherende organisaties en Recreatie Noord-Holland. Zij hebben voldoende handhaving beschikbaar.
- De Glastuinbouw. De provincie geeft geen subsidies voor de instandhouding van de glastuinbouw, maar wel voor de verduurzaming van de glastuinbouw. Gedeputeerde Staten willen dat blijven doen, omdat zij vinden dat de glastuinbouw een belangrijke rol kan spelen bij het op duurzame wijze telen van groente, omdat het een belangrijke economische sector is en omdat de provincie het consumeren van voedsel uit de regio wil stimuleren.

Commissaris Van Dijk deelt de zorgen over de opkomst bij de verkiezingen. Daarom heeft hij onlangs in het presidium een terugkoppeling gegeven van de Statenwerkgroep in het kader van de verkiezingen. De provincie is bezig met een uitgebreide informatiecampagne, ook op social media. Hij heeft het voornemen om in de komende tijd een aantal malen een niet-politiek open huis te organiseren om inwoners uitleg te geven

over het functioneren en het belang van de provincie als middenbestuur. Ten tweede gaat hij in op de vraag over het Huis van de Nederlands Provincies en MRA in Brussel. De CdK is voorzitter van het Huis van de Nederlandse Provincies en voorstander van samenwerking die hij, waar mogelijk, zal stimuleren. Op Randstadniveau vindt al samenwerking plaats tussen gedeputeerde Zaal en haar collega's uit Rotterdam, Utrecht en Flevoland. Omdat het belang van de provincies niet altijd hetzelfde belang is als dat van gemeenten, hebben grote gemeenten als Rotterdam een eigen kantoor in Brussel.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Kocken voor een nabrander.

Gedeputeerde **Kocken** komt terug op het verzoek van Statenlid Kostić om te kijken naar de mogelijkheden van een 'groene' jaarrekening en een 'klimaatbegroting'. Zij wil op dit moment geen toezegging doen, want zij weet niet wat Statenlid Kostić precies wil. **Zij stelt voor dat Statenlid Kostić haar vraag op papier zet of mondeling toelicht, zodat zij er in de commissie op terug kan komen.**

De **voorzitter** begrijpt haar toezegging, maar pleit er toch voor om discussies vooral in de commissie te voeren en niet erbuiten. Hij constateert dat een vraag van dhr. Mangal niet beantwoord is.

Gedeputeerde **Zaal** begrijpt dat de heer Mangal zich zorgen maakt over het waterbedeffect, als klimaatambities hier veel hoger zijn dan in andere landen. Daar wordt aandacht aan besteed in de Europese samenwerking en de lobby van het Rijk. Het is de bedoeling dat de Nederlandse ambities vertaald worden naar Europese schaal om een waterbedeffect te voorkomen. Dhr. **Mangal** (DENK) waardeert dat ten zeerste, maar hij wil vooral de stedenbanden, maar ook bedrijven met moeder-/dochterbedrijven elders in de wereld inzetten om klimaatmaatregelen te stimuleren. Gedeputeerde **Zaal** ziet daarin weinig mogelijkheden. De provincie spreekt wel bedrijven in Noord-Holland, zoals Tata Steel, aan op vergroening, maar het is aan die bedrijven zelf om daarover te communiceren met hun aandeelhouders. De invloed van de provincie wereldwijd is wat dat betreft gering, maar de gedeputeerde gaat er wel vanuit dat afspraken met een bedrijf in Noord-Holland worden gecommuniceerd met aandeelhouders elders in de wereld.

Tweede termijn

Dhr. **Hartog** (JA21) bedankt de gedeputeerde Financiën voor de toelichting. Hij vraagt of de Staten de aparte nota met betrekking tot het indexatiebeleid, nog in deze periode kunnen verwachten.

Dhr. **Carton** (PvdA) bedankt de gedeputeerde voor haar antwoord en de geruststelling dat het weerstandsvermogen voldoende is om tegenvallers op te vangen. Een deel van de financiële ruimte voor tegenvallers is echter inmiddels ingevuld met beleidsacties. Spreker vraagt naar de gevolgen daarvan voor de financiële wendbaarheid van de provincie.

De **voorzitter** geeft het woord aan Gedeputeerde Staten voor een reactie in tweede termijn.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat het college besloten had om bij de Kaderbrief nog niet alle wensen van GS en PS mee te nemen, vanwege alle onzekerheden. Het college heeft inmiddels besloten dat het verantwoord is om alsnog geld te besteden aan de voorgestelde acties. De provincie moet overal op voorbereid zijn, maar de provincie moet ook handelen. Het college vindt de noodzaak van de bibliotheken, de mobiliteit en de erfcoaches zwaarder wegen dan financiële voorzichtigheid. In de richting van dhr. Hartog zegt zij dat de Staten de nota nog in deze periode kunnen verwachten.

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerden en de ambtenaren voor hun aanwezigheid, sluit de behandeling van de Begroting 2023 en concludeert dat die als bespreekstuk geagendeerd wordt voor Provinciale Staten.